

Nr 46.

Av herr **Öhman m. fl.**, *angående militärmanskaps rätt till organisation.*

Den militärmakt som det kapitalistiska samhällssystemet skapat till sitt försvar rekryterar sina soldater från de lager av samhällsmedborgare, som på grund av sin sociala ställning äro motståndare till det kapitalistiska systemet. Det är därför helt naturligt att arbetarklassens kamp mot den kapitalistiska ordningen också måste bli en kamp mot den militärmakt som detta system organiserat till sitt försvar.

Utan att hemfalla åt illusionen om att den borgerliga militarismen kan avskaffas inom ramen av det kapitalistiska samhällssystemet, ser dock det kommunistiska partiet, såsom företrädare för arbetarklassens intressen, en viktig uppgift i att samtidigt som det för kampen för det borgerliga samhällets störtande och dess militarisms förintande kämpa för militärmanskapets politiska och ekonomiska intressen. Vi tillåta oss därför ännu en gång, i likhet med vad vi tidigare gjort, peka på några förhållanden inom den borgerliga armén och flottan, i vilka vi kräva ändring.

Det är sålunda ett faktum, att trots den omskrutna demokratien, manskapet inom armén och flottan är berövat de rättigheter, som tillkomma andra samhällsmedborgare. De sakna en så elementär rättighet som föreningsrätten. Inte heller äga de rättighet att deltaga i arbetarorganisationernas möten eller demonstrationer, ej heller rätten att söka förbättra sina ekonomiska villkor eller förhindra uppskörtning. Individuellt kunna de inte göra sina krav gällande och kollektivt få de inte framföra dem, enär organisation inom förläggningsområdet är förbjuden.

Militärmanskapet är utsatt för andligt och politiskt förtryck. De få icke läsa de tidningar och den litteratur som de själva önska och ha intresse av. Mannen i ledet är förbjuden att tillsammans med sina klasskamrater diskutera de förhållanden varunder han lever, ej heller får han diskutera politiska frågor av betydelse för honom själv och den klass han tillhör. Han äger inte rätt att under sin fritid deltaga i de möten eller sammankomster som han själv önskar att besöka. Men för officerare och underofficerare gälla andra lagar. De få fritt organisera sig politiskt, de få fritt framföra sina politiska åsikter i tal till manskapet, för deras press finns ingen censur, de ha rätt att organisera sig och gå till kollektiv aktion för tillvaratagandet av sina ekonomiska intressen.

Borgarklassens politiska avsikter i detta avseende äro uppenbara. Det ligger givetvis i den härskande klassens intresse att isolera den värnpliktiga arbetar- och småbondeungdomen från beröring med klasskamraterna vid förläggningssorterna under deras militärutbildning. Man vill genom denna isolering ideologiskt fostra de värnpliktige till en oreflekterande massa, som inte skall tänka över sin egen klasställning, utan blint låta sig kommenderas till slaktbänken, när de imperialistiska intressena så kräva. Det är därför man uppehåller undantagslagar och bestämmelser för militärmanskapet, som äro oförenliga med den mångomskrutna demokratien. Militärmanskapet är praktiskt taget liveget under militärbefälet och tvingas ofta mot sin vilja att deltaga i politiska och religiösa sammankomster av för dem motbjudande karaktär.

Militärmanskapet äger heller inte rätt att deltaga i utredningar av ärenden, som det på grund av sin ställning har stora intressen att bevaka. Hur befoगत kravet på att militärmanskapet skall tillerkännas denna rättighet är, framgår inte minst av de många orättvisor som begås vid handläggning av de s. k. persedelmålen vid förläggningssorterna. Vid de undersökningar och utredningar som vid de olika förläggningssorterna företagas så snart anmälan inkommit om förlust eller skada å material av vad slag det vara må, äger manskapet inte rättighet att få ett ord med i laget. Befälet har ensamt rätten att handlägga dessa ärenden och ådöma manskapet skadestånd. Det hjälper inte hur den dömde bedyrar att han inte varit vållande till den eller den persedelns försvinnande eller skadande. Någon möjlighet att få rättelse gives icke. Befälet sköter om målets handläggning och avkunnar domen och därmed basta.

Det är självklart, att det under sådana förhållanden måste råda missnöje bland de värnpliktige och att de allt starkare skola resa kravet på att bli tillerkända medborgerliga rättigheter. Den första åtgärd, som i detta avseende måste vidtagas är, att man ger de värnpliktige och stamanställda rättighet att skapa de organisationer vid förläggningarna som äro erforderliga för att de skola kunna tillvarataga sina intressen.

Militärmanskapet bör även tillerkännas laglig rätt att kontrollera utspisningen och hålla kontroll över kompanikassor, varigenom manskapet blir i tillfälle att kontrollera på vad sätt de medel användas, som avdragas dess redan förut låga dagsersättning. Manskapet bör vidare erhålla laglig rätt att kollektivt framföra klagomål rörande bespising och andra förhållanden vid lägerplatserna, såsom beträffande hygien och dylikt, samt rätten att deltaga i utredningar. Att såsom hittills anförtro utredningar, som på det intimaste beröra de värnpliktiges intressen, åt ena parten — officerarna — verkar parodiskt.

I anslutning till vad vi sålunda anfört hemställa vi, att riksdagen måtte i skrivelse till regeringen anhålla,

- 1) att militärmanskapet må tillerkännas rätten att inom förläggningssområdet (kasernerna, bivacken, fartyget) bilda de organisationer det anser erforderliga för tillvaratagandet av sina

ekonomiska, politiska och övriga intressen. Det åligger vederbörande befäl att till dessa organisationers förfogande ställa erforderliga lokaler inom förläggningsområdet;

2) att militärmanskapet må äga rätt att deltaga i arbetarklassens fackliga och politiska organisationers arbete, möten och demonstrationer;

3) att manskapets organisationer må äga rätt välja förtroendemän för kontroll av utspisning, kompanikassor och framföra önske- och klagomål. Organisationens förtroendemän äga vidare rätt att deltaga i utredningar beträffande perseldsmål, disciplinbrott och övriga frågor, i vilka manskapet har intressen att bevaka.

Stockholm den 15 januari 1930.

Viktor Herou.
Aug. Spångberg.

K. Kilbom.
J. P. Dahlén.
Nils Flyg.

Oscar Öhman.
Verner Karlsson.
Edoff Andersson.

